

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Poia acésta ese oita Marti s'ra,
— dar prenumeratiunile se priimesen
in tóte zilele.

Pectinlu pentru Ostrungarii: pre anu
8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre 1/2 de anu 5 fi.
pre unu triluniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu exemplariu costa 15 cr.

Tóte stodienciele si kauli de prean-
mecatiune sunt de a sa trambe la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Straf'a Tekei-ana, neulu 27.

Insetiunile se priimesen cu 7 cr. de
luna, si 30 cr. taese timbrale.

Invitare la prenumeratiune.

Cinstiti crestini!

si

Ómeni de omenia!

„Buna s'ra lui Craciunu“!
„Dér mai buna-a lui Ajunu“!

Astu-feliu — ca si in vechime —
Se saluta 'n Romanime.
Astu-feliu voiu si-astu-feliu salutu
Si eu iratii pan' la Prutu!

Si ca omu de *voia-buna*,
— Dupa datin'a strabuna,
Si déca mi'ti ascultá, —
Si eu vi voiu colindá,

Ét' asid:

Colo 'n susu, colo la Peste,
Reu s'aude, Dómne!
Pist'a ér' se thicàresce,
Reu s'aude, Dómne!

Sà ne faca *nému de-a lui*. . . .
Reu s'aude, Dómne!
Si sà fimu supusii lui. . . .
Reu s'aude, Dómne!

Carturarii nosti pr'in tíera,
Reu s'aude, Dómne!
Nu sciu decàtu svedi si svara,
Reu s'aude, Dómne!

Vina, ne napadesca strainii,
Reu s'aude, Dómne!
Si ne tescaiesca stapanii.
Reu s'aude, Dómne!

Pipirigii, fanfaronii,
Reu s'aude, Dómne!
Siarlatani-cameleonii,
Reu s'aude Dómne!

Ómeni rei, plini de pecate,
Reu s'aude, Dómne!
Si-alte duhuri necurate,
Reu s'aude, Dómne!

Se ivescu si se 'nmultiescu,
Reu s'aude, Dómne!
Si tíer'a ni-o prapadescu,
Reu s'aude Dómne!

Si mai nu-e cin' sà-i oprésca.
Reu s'aude, Dómne!
Si-ocarandu sà-i sbiciniésca.
Reu s'aude, Dómne!

Deci m'am pusu ér' pe ganditu,
Reu s'aude, Dómne!
Sà nu me lasu de glumitu,
Reu s'aude, Dómne!

Ci s'ascutu briciulu de nou,
Reu s'aude, Dómne!
Si sà-o 'ncepu érasí denou.
Reu s'aude, Dómne!

Astu-feliu d'ora, fratiloru,
Reu s'aude, Dómne!
Nu mai faceți cioroboru,
Reu s'aude, Dómne!

Ci câti sunteti ingrigiti,
Reu s'aude, Dómne!
Napaditi si ve grabiti,
Reu s'aude, Dómne!

Majutati, nu me lasati,
Reu s'aude, Dómne!
Si cu toti me abonati,
Fia bine, Dómne!

Gur'a Satului.

Correspondintie.

Epistolă deschisă către Gur'a Satului.

Băkeny, d'la lui Routs, lan'a lui Calac,
anulu vegyesajkosiloru.

Cfăstite Mari'a Ta*) Gur'a Satului!

Inteligent'a romana d'in orasiulu nostru, avendu in ve dere, ca de unu tempu in cōce si noi ne-amu facutu ōmeni vestiti mai cu toti; avendu in vedere, ca la numeru suntemu sîd-sî multisoru, de ōrece, — ca de minune — avemu judetiu regescu, cu intregu personalulu romanu, afore de unulu; avemu pretura — inca de ceu vestita — cu intregu personalulu romanu; mai avemu preotime cu gramad'a, — mane 'poi-mane si protopopi cu turm'a, — investitori cu parchi'a, notari mari si notari scurti, antistia, carturari, s. c. l. mai de parte, avendu in vedere, ca si noi voim'u sa aretăm'u lum-ei, ca suntemu gat'a la ori ce sacrifice, si avendu in vedere, ca la noi câti Moiseles, toti sciu vorbi si ceti romanesce, si asid uniculu esemplariu, d'in faciea Mariei Vōstre, ce-lu are prenumeratu casin'a nōstra cea mismās nationala, inca in ōrele sosirei, hanlirindu-se d'in mana in mana totu se daraburesce, si asid noi moderatii nationalisti, candu ve capetăm'u la mana, ni trebuie ōre intregi, pana-ve carpim'u, ca sa ve putemu ceti, si avendu in vedere multe cāte de tōte, d'or mai vertosu interesulu literaturii si diaristiceii romane, ne-amu hotaritu, ca sa ne adresăm'u vr'in epistol'a acōsta cātra Mari'a Vōstra, rogandu-ne, ca sa ni tramiteti inca unu esemplariu d'in faciea Mariei Vōstre, pe intregu anulu 1875.

Si de ōra-ce acumu de câti-va ani, tempulu este prē reu, si a-poi noi traimu mai numai d'in carne, era biēt'a nūtra nu prē pōte platē totu de un'a capulu baniloru, ci nu mai totu reinoiesce obligatiunile, capitalisandu percentele, si asid abid reve-nim'u la bani; — ne rogăm'u deci, sa aveti bunetatea si sa vi tramiteti cu pretiu scadim'u, s'eu d'eca vreti si gratis. Pretiulu lu-vom'u tramite de locu dupa culesulu cucurudim'u la pascile cailoru.

Adres'a: lui Nutiu Trōsc'a, jude procesualnicu, cā-ci elu este omu tare cunoscutu si a-poi ve va portō d'in mana in mana pe la toti.

Alu Mariei Vōstre patroni:

Fruntași carturariloru d'in Băkeny.

*) Măi, cā tare v'ati dedatu cu titulusuri!

Colți de dinti.

Domnulu C. (cutonu) L. (iliacu) Majoresk, infantulu ministru de instructiune publica, d'in Romani'a (de) libera, (batjocorita) re(um)numitululu fundatoriu alu nōuei scoli nemtōria, re(um)formatoriulu directiei si literaturii romane, naimutiatoriulu de cosmopolitismu si batjocoritoriulu a totu ce nu-e nemtescu si a totu ce nu place capritiosiloru de calibrulu, vream sādicu, de scōl'a dsale, dupa ce ar fi destituitu profesorii cei mai buni de pe la facultāțile romane, denumindu in loculu lor totu sateliti de-ai sei, dillele trecute, bravulu ministru, merse si mai de parte si a-nume cosmopoliti'a sa, ca sa faca virfu lucrāriloru sale de pana a-ci, a prezentatu camerei romane unu proiectu de lege, in care propune, ca d'in lasi sa se cassedie facultatea filosofica. —

Chiaru la tempu, cā-ci nemtii de la Beciu, tocmai acumu planuiescu, sa faca o universitate nemtēscu la Cernentiu, ca pr'in ea cu atātu mai siguru sa se pōta propagā germanismulu.

Ce curiosu. In Clusiu universitate ungresca, la Cernentiu universitate nemtēscu, si de unu tempu e vorba de a se face si la Dobritiu universitate calvinēscu. —

A-poi nu suntemu noi ōmeni fericitu, candu si-aici ca in Romani'a, si ca si in Bucovina, toti vreu (si totu mai suntu de aceia, cari conlucra,) ca sa ne facemu poporu cultu: — nemti s'eu magiari, dupa placu, si sa potemu alege in universitati, ca 'n pere moi!

Magiarii se plangu si se tengulescu, cā ministrii actuali nu facu mai nemicu in interesulu limbii magiare, respective pentru magiarizarea oficiantiloru de pe la drumurile ferate. —

Ce naivitate.

D'a-poi cā Mariele loru, domniit ministri, ar face si d'in petrii magiari, si chiaru pentru-acea si fortiēdia Mloru pre oficiantii de pe la drumurile ferate, ca sa 'nvelie ungresce; d'or dracu'-e, cā d'eca sil'a va fi prē mare, era statulu magiaru va perde, cā-ci atunci cei cualificati voru prod'i si atunci Mloru domniit ministri nu voru avē pre cine sa puna in loculu lor, cā-ci domniistorii de nemisi nu sciu decātu a cheltui, a se falosi si a-si batejocu de tōta lumea; ēr' romanii nu se potu pune in posturi bune fore conditiuni. . . .

Dillele trecute amu primumu trei diarie romane umoristice d'in Romani'a, si a-nume: „Perdafulu“ „Paraponisitulu“ si „Daraban'a“.

Salutu si eu aceste ortace, in sperantia, cā ele se voru interesā mai multu de noi, decātu cele-l-alte diarie de a-colo, cari tōte-su pline, de Paris, America, Chin'a s. c. l. ēr' de noi? ca si cumu neci n'amu fi romani si ca si cumu n'am fi pe lume.

Marselies'a tenerimeii romane.

Copii sād mergemu la bereria,
Tempulu de gloria adi a sositu;
Poporulu geme, jace 'n sclavia;
D'or ce ni pasa de celu strivitu!

Halbele pline se stralucēscu:
Spum'a sād iēsa peste paharu;
Diorile dilei sād ne gasēscu
Petrecandu astu-feliu, bendu la nectaru.

Cine se'mbêta d'ast'a licóre,
Numai acel'a e fericitu,
Nu vrêa sà scia de cine móre,
De cine este nenorocitu.

Marsiu înainte, lasati salóne,
Lasati sciinti'a, sà ne formâmu
In numeróse batalióne,
Ca dupa bere sà alergâmu!

Ce este tiér'a? unu bugetu mare,
Plinu ca burdufulu bine imflatu,
D'in care astadi mai fia-care
Mancâmu cu pumnula neincetatu.

Ce e onórea? sà poti mai iute
Pr'in ori ce cale sà 'naintezi;
Sà scii a face matanfi sute,
Sà scii reptil'a sà imitezii!

Ce se intielege pr'in demnitate?
Sà poti mediloculu sà-ti indoiesci;
Sà saruti man'a càre te bate;
Sà scii in tóte sà isbutescii!

Marsiu înainte, lasati salóne,
Lasati sciinti'a, sà ne formâmu
In numeróse batalióne,
Ca dupa posturi sà alergâmu!

In tóta sér'a pe trotoare
Trecu carduri, carduri june femei;
Tóte au gratii sí o cautare,
Care arunca mii de schintei.

Ele subjuga pe ori sí cine;
Isí dau amorulu mai pe nimicu! . . . .
Pentru alu tierii nesfirsitu bine,
Aid' dupa ele, mare sí micu.

Numai debosiulu sí depravarea
Mai póte asta-di a ne salvá,
Pr'in ele numai sí impilarea
In tiéra ast'a va incetá.

Marsiu înainte, lasati salóne,
Lasati sciinti'a, sà ne formâmu
In numeróse batalióne,
Ca dupa fete sà alergâmu!

Guvernulu caute, ca sà lucreze,
Cum crede densulu mai nimeritu!
Sà puie tacse, sà inventeze
Ori càte biruri sí-a 'nchipuitu.

Elu are dreptulu sè stapanésca
Sí sà comande neincetatu;
Éra poporulu sà totu platésca,
Cà-ci de acca este creatu.

Guvernulu póte tiér'a romana,
S'ò deie ori-cui antaiu venitu;
Candu elu voiesce i stà in mana;
De ce sà fia óre opritu?

Marsiu înainte, lasati salóne,
Lasati sciinti'a, sà ne formâmu
In numeróse batalione,
Ca sà dâmu fug'a sà ne 'nchinâmu!

— Reform'a. —

TAND'A SI MAND'A.

T. Spune-mi ocosiule, ce póte fi caus'a, cà mai in tóte comitatele cu maioritate romana, la scótere reprezentantiloru municipali a cadiutu sórtea totu pre romani sí mai cu séma pre cei mai pronunciatii, — sí cumu de mai in tóte acele comitate, reprezentantii romani nu au participatu la adunarea d'in urma, sí nu s'au alesu in comisiunile pentru alegeri s. c. l. numai de cei cu doi bani in trei pungi?

M. D'a-poi, pe semne, totu o mana va fi lucratu pre-tutindene, ca si in comitatulu Aradului, ... asìe va fi fostu indrumarea. . . . .

T. Cumu asìe?

M. D'a-poi asìe, cà s'au chiamatu numai cei chiamati, sí acei'a au facutu ei de ei, ce au voitu sí pro cumu li-au placutu!

T. Ei bine, d'a-poi legea, frate, legea?

M. Natàreule sí sermanu de capulu teu! cumu te mai framanti, dér' éra ai uitatu, cà legea-e cumu o esplica domni. . . . .

T. Bine, bine dér' ce-e multu, e multu. — Sí ce dfeu carturarii nosti la aceste?

M. Lasa-i in pace, sà-si caute de treburi; au nu vedi tu, cà domni'a loru acuma-su cu multu mai ocupati cu politic'a familiara sí personala, cu certele confesionali, cu nemicuri sí cà car' de care e mai oportunu?

T. A-poi e reu.

M. Reu, cui-e reu! . . . .

T. Frate Mandol!

M. Ha?

T. Asìe me tienu de academicu, incàtu la ori ce intrebare ce mi-ai pune, delocu ti-así scí respunde; dér' la un'a, así stà ca mutulu cu gur'a cascata, sí adeca, cà nou-nou deumitulul consilieriu intimu alu Inaltiatului imperatu, d'in Sibiu, cumu va poté dá svaturi, in consiliile cele mari de la Beciu, candu neci unu toastu nemtiescu, serisu pe unu petecu de hartia, nu-e in stare a cetii cumu se cade?

M. Micu esci și mare graisi, că-ci, Dieu, destula rusine avemu pe capulu nostru; dér' nu face nemicu. că dora Mari'a Sa e omu procopsitu și se va scii află . . . de nu altacumu, va face semne cu capulu și man'a.

T. Da deca nu Foru întielege neci asîe?

M. Atunci cu stăt'a mai bine. că celu pucinu nu ni-a potè strică. . . .

T. Da ce dîci tu la svar'a cea mare, facuta de obsiagurile domnesei, relativu la primirea și ajutarea ciangailoru proditi d'in Bucovin'a și veniti in tîer'a ungeresca dupa mila.

M. D'a-poi pe semne domnii de la potere, vedindu, că nu se pré înmultiescu pe la noi, că adeca nu pré merge mestesiugulu de magiarisare, li-aru placè, să ne nepadésca cu ciangai, séu celu pucinu să i invetiè, cum să magiarisedie și in Bucovin'a.

T. Pricepu, pricepu! Dér' mi-ar placè să sciu și acea, că banii cei multi, colectati pentru ciangai și pentru ridicarea scoliloru unger. in Bucovin'a, cui s'oru incredintiá spre ingrigire și manipulare.

M. D'a-poi bag'-séma, pentru mai mare siguranția și ca remuneratiune, pentru fabricarea istoriei valachiloru, — renumitului Franciscu Koós.

TRÉNC'A și FLÉNC'A

T. A! plecatiune, plecatiune, sora Flénca, da de unde asîe palida și debalata, ca celu ce n'a mancatu de trei dile?

F. O! de departe! De la banchetulu diplomaticu d'in Sibiiu, datu cu ocasiunea instalarii nou-noului metropolitu.

T. Ha! ha! ha! Da decandu scii și-tu a min. . .

F. Ho! me rogu, protestediu. . . .

T. N'ai ce protestá, că atât'a sciu și eu, și am și auditu, că la asemenea banchete nu participa și femei.

F. Na, vedi, că nu scii. D'in contra, ba da, la banchetulu d'in Sibiiu a participatu și dame, numai câtu pe — galeria. . . .

T. A-poi credu că v'ati și ospetatu? . . .

F. Da, in câtu și-acuma mi grétia — de toastele cele multe indrugate și fore neci unu programu, respective fore neci o respectare a unui programu óre-care.

T. Cumu asîe?

F. Da-poi asîe, ca diplomato-banchetantii in urma intru atât'a se incalcira cu toastele, încátu sclu, că ne-oru pomeni strainii invitati la acelu banchetu diplomaticu romanescu. . . . .

Anecdote.

Unu tiganu mersa la baserica, unde audí de la preotu, că jidovii a omoritu pre domnulu nostru I. Cristosu. — Venindu cătra casa se intelní cu mai multi jidovi mergendu pe strada: deci apucà la mana unu paru, și incepù a-i incingá pre care ajungea mai antain, dicendu: da voi nimernici, pentru ce ati omoritu pre dlu nostru I. Cristosu? Jidovii i respunsera: Nu noi muritu pre ele, frate, ci numai cele mai de nainte de noi. — Atunci tiganulu se loà dupa cei ce mergea nainte și ma bath bine, pona ce abiè scapará și acesti'a cu fug'a. —

Unu tieranu isi vendù 4 boi cu 400 fi. in orasulu A. și puse banii in cureu'a ce o portá incinsa pe langa brau.

Dupa datin'a romana, tieranulu ca să ajunga mai curundu a casa, lasà drumulu și se duse pe-o carare pr'intr'o padure mare, unde aflà a caprióra prinsu cu piciorulu in crengile unui copaciu cadutu. Ce să se faca tieranulu? că-ci nu avè funie, se descinse de cureu'a de la brau și a legatu capr'a de grumadiu. Dupa ce ar fi mersu cu ea vre o 10 pasi, capr'a incepù a sari, și in urma scapandu d'in manile tieranului, se duse și cu cureu'a și cu cele 400 de fi. .

Gur'a Sacului.

„*Evania verde și-o alina*“. Ce să-ti facu, deca nu-e buna? Dér' nu desperá de locu, ci mai cêrca unu norocu. . . .

Respunsulu *dilatorului* d'in D. O. Ba, nu se pôte publica, că-e pré aspru *cioroboru* și fore lécu de umoru. N'ai ghicitu, cin'te-a piscatu, nu dá deci in cin' n'a data. — Cei doi zloti-su insemnati; ér' numerii espedati.

PUBLICATIUNI SERIOSE.

Procesulu de pressa intentatu in contr'a lui „**Gur'a Safului**“, respective in contr'a dlui **F. H. Longinu**.

(Urmare.)

Dupa suspinderea șiedintiei, o parte d'intre jurati se retrase in sal'a laterala d'in drépt'a, alt'a parte in chili'a d'in stang'a, unde se aflau mai multi oficianti de la tribunalulu d'in locu, și altii d'in publicu, cu cari — se'ntielege, — domnii jurati infrara discursuri despre procesulu presinte, — ér' alt'a parte se imprastiá pr'in publicu și pr'in coridoru, discutandu, fresce, și domnialoru cestiunea de la ordinea dilei. — S'au vediutu jurati vorbindu cu avocatulu incusatorului, ma chiaru și cu incusatoriulu insusi.

E de insemnatu și acea, că domnii Grigoriu Birisiu și Henrichu Bányai, ca jurati suplenti, și acuma, — ca de la inceputu pana a-ci — nu ocupau locu — precumu prescrie legea de pressa — intre jurati, ci intre publiculu ascultatori.

Sà mai notàmu și acea, că unulu d'intre juratii in functiune, a-nume Vilhelmu Tagányi, nainte de ce presiedintele ar fi suspinsu șiedinti'a, s'a indepartatu de la loculul seu intrandu in sal'a laterala. —

Și 'ncea un'a.

O parte d'in publicu — érasí contr'a legi de pressa, — și-a-nume diaristi și câtiva d'intre juratii scosi și altii, ocupau locu immediatu langa acusatoriulu, avocatulu acusatoriului, avocatulu incusatorului, langa jurati și judi, adeca in laintru de ingraditur'a prescisa in legea de pressa, de unde unii faceau semne juratiloru in functiune.

Ma, redactorele de la diariulu „*Alföld*“ d'in Aradu, a datu și o șiedula juratului Franciscu Chorinu.

Espirandu terminulu de recreatiune, presiedintele redeschisa șiedinti'a.

Dupa redeschiderea șiedintiei dlu Robertu Lehmann luandu cuventulu, continuà astu-feliu:

(Vá urm'a.)